

Datum: 26.07.2023.

Broj: 02-06-1046

ANALIZA TI BIH: BIH U ODNOSU NA 14 PRIORITETA U BROJNIM SEGMENTIMA NAPRAVILA KORAK NAZAD

Banja Luka, 26. jul 2023. godine – U cjelosti je **ispunjen samo jedan od 14 prioriteta iz Mišljenja Evropska Komisije** o prijavi Bosne i Hercegovine za članstvo u EU i to onaj koji se odnosi na formiranje Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, koji se ni ne sastaje, dok je tek pet prioriteta realizovano samo parcijalno, uz **generalno pogoršanje** po mnogim pitanjima koja se tiču demokratije, ljudskih prava i funkcionisanja institucija, pokazuje analiza koju je proveo Transparency International u BiH.

Izveštaj [Proces integracije BiH u EU](#) koji analizira provođenje reformi pokazuje da je, od usvajanja Mišljenja 2019. godine, BiH nazadovala u mnogim segmentima koji su sadržani u 14 prioriteta iz Mišljenja Evropska Komisije za članstvo u EU, a najviše zabrinjava **nazadovanje u oblasti osnovnih prava**, naročito po pitanjima koja se tiču stvaranja povoljnog okruženja za civilno društvo, pružanja garancija i zaštite novinara i finansiranja RTV servisa.

BiH ne samo da je nazadovala u pojedinim segmentima relevantnim za ispunjavanje prioriteta na putu članstva EU, nego su institucije na svim nivoima pokrenule **procese uskraćivanja osnovnih ljudskih prava** čije posljedice će trpiti svi građani, što je najjasnije ilustrovano izmjenama Krivičnog zakonika Republike Srpske koje su u atmosferi linča, verbalnih i fizičkih napada protiv novinara te kroz problematične procedure, klevetu ponovo prepoznale kao krivično djelo u ovom entitetu.

Slične negativne tendencije vidljive su i u ostatku zemlje, u vidu Nacrta Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira Kantona Sarajevo, koji bi ako se usvoji pod izgovorom borbe protiv lažnih vijesti, mogao otvoriti prostor za ograničenje slobode govora i cenzuru, razotkrivši namjeru vlasti širom Bosne i Hercegovine da **suzbiju kritiku** i učutkaju građane, medije, opoziciju i nevladine organizacije koje ukazuju na korupciju.

U oblasti koja se tiče **demokratičnosti i funkcionisanja vlasti** ostvaren je jedan prioritet koji se odnosi na formiranja Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, dok je u ostalim segmentima ova oblast **značajno unazađena** zahvaljujući političkim opstrukcijama. Tu se prije svega misli na problem nesprovođenja odluka Ustavnog suda, te dovođenje u pitanje njegovih nadležnosti, prijetnje potpunom obustavom dijaloga sa EU i primjene SSP i blokiranjem rada institucija zahvaljujući političkim odlukama koje dolaze mahom iz Republike Srpske.

Određen napredak zabilježen je u oblasti koje se tiču upravljanja granicama i kapacitetima za upravljanje migracijama dok se usvajanje izmjena Zakona o javnim nabavkama BiH često pominje kao ispunjavanje jednog od prioriteta, iako ni ove izmjene nisu osigurale jačanje nadležnosti i kapaciteta za nadzor nad javnim nabavkama, što je suština ovog prijedloga na kom insistira EU. Međutim, u

oblasti vladavine prava i borbe protiv korupcije generalno je **primjetno nazadovanje** a ključni zakoni ne samo da nisu još usvojeni već se pokušavaju usvojiti rješenja koja su lošija od postojećih.

U ovom segmentu još uvijek nije usvojen Zakon o sukobu interesa BiH, a da je **zaštita pojedinačnih interesa**, a ne napredak na evropskom putu osnovni cilj nadležnih u BiH najbezočnije pokazuje i ekspresna procedura usvajanja izmjena Zakona o sprečavanju sukoba interesa RS, koje zapravo legalizuju određene oblike sukoba interesa, a koje su nastupile nakon što je TI BiH prijavio savjetnika Predsjednika RS Milana Tegeltiju zbog sukoba interesa.

Jučerašnja odluka Vijeća ministara BiH koje je, prema pisanju medija, povuklo Nacrt zakona o sprečavanju sukoba interesa u institucijama BiH i Nacrt zakona o sudovima BiH dok je donesena odluka o odobravanju sredstava za zgradu UIO u Banja Luci, samo **potvrđuju navode analize** i pokazuju odnos vladajuće koalicije na nivou BiH prema ključnim reformama, koje se već godinama označavaju kao hitne.

Pored toga, predložena rješenja su pokazala i manjkavosti, te tako Nacrt Zakona o sukobu interesa ne obezbjeđuje adekvatan status i nezavisnost Komisije i ostavlja širok prostor za tumačenje sankcija za pojedine prekršaje, dok se kroz Zakon o sudovima nastoji suziti nadležnost Suda BiH za procesuiranje korupcije i organizovanog kriminala. Na to sve, Zakon o slobodi pristupa informacijama, koji je u parlamentarnoj proceduri, ne garantuje nezavisnost Žalbenog vijeća a njegova primjena će biti obesmišljena velikim brojem izuzetaka.

Svi navedeni primjeri služe kao pokazatelj da vlasti u BiH samo prikazuju **prived napretka** i "reformskog zamaha", dok je stvarni napredak u drugom planu, naročito u odnosu na interese stranaka, lične interese njihovih lidera i **sve izraženije autoritarne tendencije** i zakone kojima se uskraćuju građanske slobode.